

**Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu
Opera omnia**

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. III. Gladius quintus, & sextus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

§. II. Gladius tertius & quartus.

Aspectus filii jam aspectus ceteri in facie... G Ladius tertius, filii jam flagris caesi, jam spinis coronati, jam purpura velati, & in alto collocati aspectus. Cum audiret mater verba Præsidis, Ecce homo; ininterrogare potuit, Num homo iste meus est filius? à Patre, ut videtur, desertus, à Judâ proditus, à Petro negatus, à Judæis accusatus, ab omnibus irrisus, à Romanis cruciendus? O Domina, inquit Anselmus, quos fontes lacrymarum erupisse dicam ex oculis tuis veracundissimis, cum videres unicum filium tuum coram teligari, flagellari, mactari? Non mirum si omne Matris cerebrum in lacrymas defluxisset, cum corpus filii toram tam largo sanguine perfusum cerneret. Sancta illa vidua Birgita, de filii cruciati, de Matris hæc spectantis luctu posteris mira prodidit. Nos verbum è verbo reddemus, & Lectori extra contextum consideranda subjiciemus. De Christo igitur matrem hæc omnino verba proferentem sistit; deinde ductus ad columnam personaliter se vestibus exiit, & ad eam manus applicuit, quas inimici sine misericordiâ ligaverunt. Alligatus autem nihil omnino operimenti habebat, sed sicut natus est, sic stabat & patiebatur erubescentiam nuditatis suæ. Consurtebant autem inimici ejus, qui fugientibus amicis undique astabant & flagellabant corpus ejus ab omni maculâ & peccato mundum. Ad primum igitur ictum ego, quæ astabam propinquius, cecidi quasi mortua: & resumpto spiritu, vidi corpus ejus verberatum & flagellatum usque ad costas, ita ut costas ejus viderentur. Et quod amarius erat, cum retraherentur flagella, carnes ipsius flagellis sulcabantur. Cumque filius meus totus sanguinolentus, totus sic laceratus stabat, ut in eo non inveniretur sanitas, nec quidquam non flagellaretur; tunc unus concitato spiritu quasi vit: Numquid interficietis eum sic injudicatum? & statim secuit vincula ejus. Inde filius meus induit se vestibus suis. Tunc locum, ubi stabat pedes filii mei, totum repletum vidi sanguine, & ex vestigiis filii mei cognoscendam incessum ejus. Quod enim procedebat, apparebat tetra insula sanguine, nec ipsi patiebantur ut se indueret, sed compulerunt & traxerunt eum ut acceleraret. Cum autem duceretur quasi latro, ipse filius meus extertit sanguinem ab oculis suis.

Num autem Virgo mater patientem aut morientem cernens filium, deficiente animo collapsa sit, seriæ quætionis est. Sunt è præcis Patribus qui affirmant; sunt qui recitant, meo iudicio, negent. Hic ego Ambrosii verba non invitus sequor & ajo: Stantem lego, cadentem non lego. Stabat autem juxta crucem Jesu v mater ejus. Hoc tunc asseritur hanc matrem graviore longe dolore sensisse, quam ullus sentiat in gravissimo animi deliquio. Quis Patriarchæ Jacob dolor fuit, cum filii cruentam solum tunicam videret? Scissisq; vestibus indutus est cilicio, lugens filium suum multo tempore. Nihil iste ad Virginis dolorem. Solum Jacob vestimentum sanguine tinctum aspexit; ipsum Virgo filium suomet sanguine vestitum, & undique vulneratum, morientem, mortuum vidit. Jacobo undecim etiamnum filii restabant, hic Virginis unigena fuit. Et ipse tandem Jacob signum hoc fuisse comperit: at Virgo mater cruentam hanc tragediam suis ipsa oculis spectavit, filium mortis reum pronuntiarum audiit, comitata est ad mortem, in cruce morientis adlittit. Hæc certe sapiunt heroidem divinam. Hic discamus acriter nobis ipsis imperare, omnem pravam voluptatem & omnes carnis petulantias contrudere, summo bono, castarum mentium amatori, conjugii. Qui Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitio & concupiscentiis.

Quartus gladius, Deductio Christi ad mortem, & cruentæ viæ consideratio, in qua Mater vestigia filii sanguinolenta sequi potuit. Non credo, ait Scriptor

A. vetus, dolorem Virginis nisi tantum fuisse credamus, quantum unquam dolere potuit de tali filio talis mater. At qualis erat mutuus ille aspectus, cum filio mater occurreret in viâ, ut videret transiturum? Cum luna sol opponitur, eclipsis est; cum duo sibi specula objiciuntur, unum alteri transmittit imagines: ita hæc duo terribilissima specula fuerunt sibi et opposita, dolorem filii mater, matris dolorem filius doluit. Vulnera Christi morientis erant vulnera matris dolentis. Ea est Angelorum collocutio, si alter alteri cogitationes suas aperiat, velique sine verbis scire alterum quod mente agit; idem in isto filii & matris occursum factum censetur. Credibile, Christi supremum valedicere hac animi sententiâ fuisse: Mater amatissima, ego, ut cernis, ad mortem propero: hoc meum iter ultimum est, arbitrio & nutu Patris conficiendum. Tu verò meam te matrem ostendis, & filium moriturum non deseris. Hæc tui amoris in me constantia est. Inceptum igitur opus, humanæ gentis bono perficiamus. Brevi iterum unâ erimus. Haud aliud mater filio responderit: O desiderium meum, & solatium unicum, fili mi, quando ita jubet cælestis Pater, fiat voluntas Dei. Acerbissimum quidem est ita matrem à filio tam infami morte separari, sed Dei voluntas fiat. Te tamen, mi fili, non desero, euntem usque sequor è vestigio, ad ipsam crucem paratissima sum unâ tecum animo crucifigi, si corpore negatum.

Christi martyres subinde ad ambulandum coacti, sed prius calceos clavis introitus actis, aut æneas ignitas crepidas induti, aut bipedibus & hastarum mucronibus ad gradiendum protusi, difficillimum habuerunt iter; sed istud Servatoris & Matris Virginis in Golgothæam rupem multo difficilium fuit & lugubrium. Videte, Christiani, quomodo Abrahamus cum filio sacrificandi montem Moria conscendat; Mater cum unigenâ suo ad supplicium tendat, ignem ferens & gladium, ignem divini amoris, gladium perfectæ cum divinâ voluntate conformationis. Nil sanè miri fuisset, si cor matris in profectione tam luctuosâ contabuisse, illa tamen pergebat. Non sparsas rosas, sed meras spinas, clavos meros calcabat; illa tamen pergebat: omnia luctus erant, mera mors in oculis, illa tamen pergebat. Ibat Christus ut immolaret Patri seipsum, sequebatur Virgo, toties effecta Martyr, quoties cruenta filii vestigia contemplabatur in viâ. Bernardus, Ildefonsus, alii hanc Matrem inter primi nominis martyres censent, imò eam illis superiorem judicant, nam illa non suam damntaxat, sed & filii dolorem doluit, ut exclamare cum eo potuerit: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me!

Is quandoque meror fletum protrudit, ut lacrymarum vicem sanguis profluat ex oculis. Novi, ait Delcius, quæ in sororis funere sanguineas lacrymas multas fuderit. Divina Mater filii sui exequias ibat, in quibus adeò perlucentosa multa oculis auribusque hærebatur, ut nemini mirum videri debuisset, si sanguinem loco lacrymarum oculi stillâssent. Imò Joannes Baptista Signius, tam eruditus quam pius scriptor, Auctoritatem, inquit, beati Germani lego dicentis, Beatissimam Virginem adeò amare flevisse, ut post uberrimos lacrymarum rivulos, sanguineas quoque lacrymas effuderit. Hic discamus vanis laudibus, gloriæ ac fastui, ambitiosis studiis mori, Dominum cælestis gloriæ etiam in cruce amplecti.

§. III. Gladius quintus & sextus.

G Ladius quintus, non solum tot opprobria in filium s. Mannum spargi, sed clavos etiam per manus pedesque adigi & pedum perforatio. audivit, & quod probabile, vidit. Nam si Christus in sublimi atque jam stante fixus est cruce, omnem illam carnificinam Mater potuit spectare. Quam verè dictum: Quot lacerationes in corpore filii, tot vulnera in corde matris; quot spinæ pungentes, tot clavi perforantes; quo

vix confideratio. Adscribitur D. Bernar. hic sermo, sed sanè non est.

Antonius Gallonius de SS. Mart. crucifixibus cap. 7. sine.

B. Maria cum filio tendit ad supplicium ignem ferens & gladium.

Delcius in Opere Mariano Orat. polemicâ secundâ.

Joan. Bapt. Signius de SS. Lipsianis & culis divorum.

quot ictus carnem rumpentes, tot sagittæ oculos in-
trantes. Potuit mater afflictissima Threnorum illud de
se dicere: *Subversum est cor meum in memetipsâ, quoniam
amaritudine plena sum. Idcirco ego plorans, & oculus meus de-
ducens aquas, quia longè factus est à me consolator.*

Cur Christi Matrem Christus interesse voluerit, luctuosissimo huic
spectaculo, cum maximos mætores veritate loquere po-
tuisset, modò eam Bethaniæ subsistere iussisset; nam &
Isaac imago Christi, matre ignarâ fuerat immolandus.
Aliter Deo visum est: voluit nimirum, ut mater huma-
næ resurrectionis seriem supremam oculis spectaret,
itaque Martyrum palmas omni jure mereretur com-
moriendo. Reverâ Deus non parci iis, quos novit esse
suos, & quò magis suos agnoscit, eò minus parci; ut se
dignos inveniat, ideo illos severius tenat.

Nulla unquam mater spectaculo tali sponte inter-
esse sustinuit. Interfuit Virgo Mater non sine lacrymis:
& credibile, omnes pæne lacrymas in eâ consumptas.
Pflammetichus rex Ægypti à Cambyse Persarum rege
captus, coactus est videre filiam ancillæ instar cum hy-
driâ mitti ad fontem, ipsis commiserantibus Persis: pa-
ter non moveri visus, nec lacrymulam perdidit. Sed &
filius velut mancipium collo in ferreum annulum infer-
to, patris oculis ingerebatur; gementibus aliis, ille im-
motus perstitit. Vidit denique Pflammetichus amicum
optimum, sed jam pauperimum; hic non tantùm lacry-
mas effudit, sed & caput palmis contudit. Rogatus facti
tam insolentis causam, Propria, inquebat, & meorum
mala tanta sunt, ut lacrymas prohibeant, & in saxum
jubeant obdurescere; in malis mitioribus, quæ cerno,
sensum humanitatis retineo. Virgo intemerata filium
tractari vidit, non tantùm ut seram abjectissimum,
sed ut vermem, aut pecus vilissimum. Hinc, credibile in
eâ demum lacrymas ob doloris magnitudinem defecisse.
Hic sese Christiana pietas exerceat in Christi Vir-
ginisquæ Matris doloribus expendendis. Hic discamus
ferocientis linguæ impetus & clamorâ iram retin-
dere. Herba est, cui nomen Chamæmelum aureum,
alii spinam albam hortensem, carduumve lacteum ap-
pellant, ajuntque remedium esse præsentissimum ad-
versus pleuritidem, si expressus succus bibatur, vim
morbi mox remittere. Hic carduorum & spinarum
Mariæ satis se offert; exprimantur meditando, in mede-
lam eversum omni morbo animi, iracundiæ præsertim &
impatientiæ. Discamus hic iram extinguere, & ad om-
nem nos componere mansuetudinem.

6. Suspen-
sio filii, &
aceri in so-
latium suis
oblatio.
Thren. cap. 2.
vers. 35.
Thren. c. 2.
vers. 13.
Gladius sextus, cum in alto jam pendente filium,
eisdemque in solatium suis acetum cerneret offerri, cui
paullo ante myrthatum vinum fuerat propinatum. En
gladius doloris, quem Simeon in lustratione Virginis
castissimo pectore delexerat vaticinio illo: *Et tuam ipsius
animam pertransibit gladius.* Hunc gladium gestavit Vir-
go pectore hærentem usque ad annum trigésimum
quartum, quo demum anno in monte Golgothæo pec-
tus virgineum verè pertransiit, uti Simeon prædixit,
non tantùm rasit, non aperuit tantùm, sed penetravit.
Ah, bone Deus, quam miserabilis hic erat aspectus,
suum sanguinem videre ex alto tor ostiis, tot vulneribus
desfluere! Hæc spectare luctus ægrè sinebat, sed cogebat
amor, & oculos ad id spectaculi diducebat. Virgo
modestissima procul dubio ad eum usque diem, nul-
lum flagellari, nullum crucifigi vidit, ita primò omnium
tam immane, abominandum supplicium in filio specta-
vit. Cum Hieremiâ lactymane dixerim: *Cui comparabo,
vel cui assimilabo te, filia Hierusalem, cui exaquabo te, & con-
solabor te virgo filia Sion; magna est enim velut mare contri-
tio tua, quæ medebitur tui.* Quantò majus est mare flumi-
nibus, tantò major est hic dolor tuus aliorum dolori-
bus. Quemadmodum verò aquarum alia dulces, alia
salta & amara, ita omnium aliorum dolores ad hunc

A tuum collati dulces: dolorum tuorum amarori nulla
dulcedo mixta est. Aquarum omnium congregatio est B. Mare
mare; ita omnium dolorum tuus ipse dolor, merum
mare, salugo merissima. Sunt qui doleant dignitatis au-
facultatum jacturam, obitum filiorum, parentum, co-
gnatorum. Non est doloris causa, quam iste Virginis
dolor non complectatur: Virgo in filio amittit omnia.

Si Deus (quod illi non difficile) oceanum totum in
calicem non magnum transfundat, & amicorum alicui
propinet, qui ebibat, immensas salis maris aquas exhau-
sisse dici poterit; Ita Deus dolorum mare totum in au-
reum purissimum calicem, in virgineam mentem infu-
dit, & exhauriendam propinavit. Magna fuit, ô Virgo,
velut mare contritio tua. Interpretes septuaginta ver-
bum è verbo sic exprimit: Magnificatum est pocu-
lum contritionis tuæ. Nulla mari potest aquarum co-
pia conferri; guttulae sunt omnia flumina sese in illud
egurgitantia; ita dolor nullus cum tuo comparandus:
B tu mætores in tuo corde, velut in pelago procellæ.
Multiplicata est contritio velut mare. Si hoc ipso tempore
Apostolis ea quaestio fuisset posita: *Potesne bibere calicem?*
cem? Omnes reipsâ respondissent: Non possumus, eheu,
non possumus; tam indigna oculis contueri non possumus.
At certè potuit Mater, expirantis filii testis, cujus
oculos suis gestavit oculis.

Observant nautæ, lunâ plenâ magis quàm aliâs mare
sævire. Totâ vitâ Virgo ob filium & cum filio plurimùm
perpeffa, nunc demum plenilunio tormentorum Chri-
sti, totum mare dolorum in pectus virgineam se im-
misi, nec unquam magis sæviit. Et quis, ô Virgo, tui
medebitur? Excellentissimus medicus nunc implem-
ægroat, ipse jam tristatur & mæret consolator om-
nium. Magna contritio tua velut mare.

Sed in mari hoc miraculum, quod Ecclesiastes obser-
vans, *Omnia, inquit, flumina intrant in mare, & mare non
redundat.* Torrentes & flumina mæroris in unam ma-
trem hanc coalescunt, & tamen cor ejus per impa-
tientiam non reboundat; severat enim hic nihil for-
tuitò geri, sed omnia nutu arbitriòque Numinis guber-
gari. Et en miraculum; homo afflictissimus, re tamen
nullâ nec decori nec suæmet oblitus. Antehac Virgo
dici poterat mulier amicta sole. Ubi nunc illud splen-
dum calidamque pallium? Defecit luna, sol obscuratus
est. O suavissimum cor amoris, inquit Bonaventura, *quo-
modo conversum es in cor doloris, in quo nihil nisi fel, acetum,
myrrha & absinthium; nimirum vivens moriebatur, & mo-
riens vivebat.* Hic illud Jobi usurpemus: *Non peccavi, & in
amaritudinibus moratur oculus meus. Versa est in luctum ci-
thara mea, & organum meum in vocem stentium.* Non licet
jam alidere prælepi inter symphoniam Angelorum,
sed aditare cruci inter vociferationes carnificum; non
exicipienda jam dona Regum, sed vulnera filii specta-
danda inter opprobria latronum. Liceat hic quaerere cum
musicorum optimo: Dic Maria, quid vidisti, contem-
plando crucem Christi lacrymosis oculis? Nos animi
oculis cruentam imaginem hanc obtuemur, multa ta-
men nos effugiunt, quæ non cernimus, Mater illa ob-
sumum amorem & intimam rerum cognitionem hic
infanda vidit & audivit. Omnes ictus ut tristis echo in
corde Matris responderunt. Hic discamus curiosiori-
bus oculis, & sensibus exterioribus ceteris mori, Deo
puri cordis amatori conjungi.

S. IV. Gladius septimus.

Gladius septimus, cum videret filium mori, & lan-
ceâ configi. Tantus fuit, Bernardino teste, hic Vir-
ginis dolor, ut si in plurimos hominum divideretur,
omnibus esset interitum allaturus. Illa olim formosa &
dives Noëni, *Non vocetis, inquit, me Noëni (id est, pul-
chram) sed vocate me Mara (id est, amarâ) quia amaritu-
dine valde replevit me Dominus omnipotens.* Cum audiret
Virgo